

6

Over uitlatingen in een talkshow en het tuchtrecht I

Raad van discipline Amsterdam
8 november 2021, 21-797/A/A,
ECLI:NL:TADRAMS:2021:248
(mr. M.V. Ulrici)
Noot Mr. N.A. de Leon-van den Berg

Advocatentuchtrecht. Onderlinge welwillendheid. Vertrouwen in advocatuur.

[Art. 46 Advocatenwet; Gedragsregel 24]

Klachten (gelijkluidend) tegen twee advocaten die in een televisieprogramma als strafrechtdeskundigen hun mening geven over de handelwijze van de klager als (voormalig) advocaat van een kroongetuige. Beklaagden zouden zich denigrerend en minachtend hebben uitgelaten over klager. De voorzitter van de Raad van discipline beslist dat de klachten kennelijk ongegrond worden verklaard.

klager
over:
verweerder

Raad:

De plaatsvervangend voorzitter van de raad van discipline (hierna ook: de voorzitter) heeft kennisgenomen van de brief van de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Amsterdam (hierna: de deken) van 29 september 2021 met kenmerk 1223573/EJH/RAB, digitaal door de raad ontvangen op dezelfde datum, en van de op de inventarislijst genoemde bijlagen 1 tot en met 7.

1. Feiten

Voor de beoordeling van de klacht gaat de voorzitter, geleet op het klachtdossier, uit van de volgende feiten.

1.1 Klager is een voormalig advocaat.

1.2 Op 6 juli 2020 was verweerder samen met mr. V te gast in het televisieprogramma Beau. Zij waren uitgenodigd naar aanleiding van een publica-

tie in het AD van 3 juli 2020 waarin klager een toelichting heeft gegeven op zijn bijstand aan de kroongetuige in het Marengo-proces.

1.3 Op 30 juli 2020 heeft klager bij de deken een klacht ingediend over verweerder. Op 14 augustus 2020 heeft klager bij de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Overijssel een klacht ingediend over mr. V. Na overleg met en instemming van alle betrokkenen is besloten dat de deken Amsterdam het onderzoek zou verrichten naar beide klachten. In de klachtzaak tegen mr. V (zaaknummer 21-797/A/A) wordt eveneens vandaag uitspraak gedaan.

2. Klacht

2.1 De klacht houdt, kort en zakelijk weergegeven, in dat verweerder tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet door zich in de uitzending van het televisieprogramma Beau van 6 juli 2020 denigrerend en minachtend over klager uit te laten. Verweerder heeft daarmee in strijd gehandeld met gedragsregel 24.

3. Verweer

3.1 Verweerder heeft tegen de klacht verweer gevoerd. De voorzitter zal hierna, waar nodig, op het verweer ingaan.

4. Beoordeling

4.1 De voorzitter stelt voorop dat het in de artikelen 46 en volgende van de Advocatenwet geregelde tuchtrecht betrekking heeft op het handelen en nalaten van advocaten als zodanig en een behoorlijke beroepsuitoefening beoogt te waarborgen. Maar ook wanneer een advocaat optreedt in een andere hoedanigheid dan die van advocaat – zoals hier: in privéhoedanigheid –, blijft voor de advocaat het advocatentuchtrecht gelden. Indien de advocaat zich bij de vervulling van die andere functie zodanig gedraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad, zal in het algemeen sprake zijn van handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt waarvan de advocaat een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Privégedragingen van een advocaat zijn alleen dan tuchtrechtelijk van belang indien er voldoende aanknopingspunten zijn c.q. verwevenheid is met de praktijkuitoefening om de daarvoor geldende maatstaven te laten gelden, dan wel de gedraging voor een advo-

caat in het licht van zijn beroepsuitoefening absoluut ongeoorloofd moet worden geacht.

4.2 De klacht ziet op uittalingen die verweerder in het televisieprogramma *Beau* over klager heeft gedaan. Verweerder heeft aan dat televisieprogramma deelgenomen als deskundige op het gebied van het strafrecht. Naar het oordeel van de voorzitter zijn er voldoende aanknopingspunten en is sprake van dusdanige verwevenheid met de praktijkuitoefening van verweerder om de verweten gedragingen te toetsen aan het tuchtrecht voor advocaten en dus aan de maatstaven genoemd in artikel 46 Advocatenwet.

4.3 De uittalingen van verweerder waarop klager zijn klacht heeft gebaseerd zijn de volgende:

- tijdens de uitzending is verweerder naar commentaar gevraagd over de publicatie in het *AD* van 3 juli 2020 en het optreden van de anonieme advocaat [hiermee wordt klager bedoeld, vzt.]. Verweerder heeft toen geconcludeerd dat de anonieme advocaat 'eerst van het tableau geschrapt moest worden en daarna de bak in';
- verweerder heeft de kroongetuige aangemoedigd strafrechtelijke aangifte te doen;
- aan de conclusie van het tableau af en de bak in deed verweerder vooraf gaan dat de anonieme advocaat [hiermee wordt klager bedoeld, vzt.] 'een rancuneuze ijdeltuit is die zich ten onrechte liet voorstaan voor de kroongetuige te hebben opgetreden, zand in de motor van het OM heeft gegoooid, het proces in gevaar heeft gebracht en het interview heeft gegeven zodat alsnog bekend zou worden wie hij was.'

4.4 De voorzitter stelt allereerst vast dat de uittalingen van verweerder die klager in zijn klacht noemt, niet (letterlijk) zo zijn gedaan door verweerder. Naar het oordeel van de voorzitter heeft verweerder met de uittalingen die hij wel over klager heeft gedaan in de uitzending van het televisieprogramma *Beau* het vertrouwen in de advocatuur niet geschaad. De gewraakte uittalingen zijn weliswaar hard, maar gelet op de context waarin de uittalingen zijn gedaan – klager heeft in een artikel in het *AD* uitgebreid gesproken over zijn bijstand aan de kroongetuige in het Maren-go-proces en daarover was verweerder gevraagd zijn mening te geven – heeft verweerder niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. Verweerder heeft onder meer toegelicht wat de deken zou kunnen doen naar aanleiding van het interview van klager in het *AD* en wat de kroongetuige zou kunnen doen en wat de gevolgen daarvan voor

klager zouden kunnen zijn (schrapping, gevangenisstraf). Niet is gebleken dat verweerder feiten heeft geponeerd waarvan hij wist of had moeten weten dat die onjuist waren. De klacht is dan ook kennelijk ongegrond.

5. Beslissing

De voorzitter verklaart:

de klacht, met toepassing van artikel 46j Advocatenwet, kennelijk ongegrond.

NOOT

Deze annotatie heeft ook betrekking op «TT» 2022/07 (ECLI:NL:TADRAMS:2021:249).

1. Naar aanleiding van hun optreden op 6 juli 2020 in een televisieprogramma heeft klager (voormalig advocaat) een klacht ingediend tegen de beklaagden (beiden strafrechtadvocaat). Beklaagden hebben in dat televisieprogramma, als strafrechtdeskundigen, hun mening gegeven over klager en met name over diens interview in het *AD* van 3 juli 2020 waarin klager spreekt over zijn bijstand aan een kroongetuige. De klacht houdt in dat beklaagden in strijd met art. 46 Adv.w. zich in de uitzending van het televisieprogramma *Beau* van 6 juli 2020 denigrerend en minachtend over klager hebben uitgelaten. Daarmee zouden zij in strijd met gedragsregel 24 hebben gehandeld.

2. Het optreden van beklaagden als deskundigen in een televisieprogramma kwalificeert de voorzitter van de Raad van discipline als optreden van een advocaat in privéhoedanigheid, maar stelt dat er voldoende aanknopingspunten zijn dan wel verwevenheid is met de praktijk op grond waarvan de verweten gedraging aan het tuchtrecht kan worden getoetst.

3. Hoe de uittalingen van beklaagden nu precies luiden, volgt niet expliciet uit de beslissing. De voorzitter stelt slechts vast dat de uittalingen zoals klager stelt dat deze zijn gedaan, niet zo zijn gedaan. En, hoewel de voorzitter de uittalingen van beide beklaagden als 'hard' kwalificeert, oordeelt de voorzitter dat, gezien de context waarbinnen deze uittalingen zijn gedaan (het interview van klager in het *AD*) als ook het feit dat

beklaagden hun mening hebben gegeven, beiden niet tuchtrechtelijk verwijtbaar hebben gehandeld. Ook hebben beklagden geen feiten geponeerd waarvan zij wisten of hadden moeten weten dat die onjuist waren.

4. Met name de laatste rechtsoverweging is interessant. Beklaagden hebben als deskundigen aldus geen onjuiste informatie verschaft; daarmee lijkt de voorzitter aan gedragsregel 8 te toetsen. Beklaagden hebben hun mening gegeven naar aanleiding van uitlatingen van klager in de krant (art. 10 EVRM) en gelet op die context waren de gewraakte uitlatingen, aldus de voorzitter, weliswaar hard maar niet tuchtrechtelijk verwijtbaar.

5. Met name de context van het interview van klager aan de krant over zijn bijstand aan de kroongetuige, lijkt het spreekwoordelijke gewicht in de schaal te leggen. En dat lijkt mij terecht. Er is nogal wat te doen geweest over dat interview, nu klager in dat interview op zijn minst uit de school lijkt te klappen met betrekking tot zijn cliënt.¹ In mijn optiek heeft klager daardoor het vertrouwen in de advocatuur geschaad en kan ik mij voorstellen dat de beroepsgroep (en anderen) een stevige mening hebben over klager en diens handelwijze. Dat is niet waar de onderhavige klacht op ziet, maar terecht dat de voorzitter aan deze context niet voorbijgaat.

6. Over de strijdigheid met de gedragsrechtelijke onderlinge welwillendheid door de strafrechtelijke deskundigen, zoals gesteld door klager, laat de voorzitter zich in de beslissing echter niet expliciet uit. Bij deze toetsing aan art. 46 Adv.w. is de tuchtrechter niet gebonden aan de gedragsregels, maar die gedragsregels kunnen, gezien ook het open karakter van de wettelijke normen, bij die toetsing wel van belang zijn. Of het niet naleven van een bepaalde gedragsregel ook tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen oplevert, hangt af

van de feitelijke omstandigheden en wordt door de tuchtrechter per geval beoordeeld.²

7. Uit de toelichting bij gedragsregel 24 (Onderlinge welwillendheid) volgt dat uitlatingen die in het algemeen grievend of kwetsend zijn, in het zakelijk verkeer achterwege behoren te worden gelaten. Dat de beklagde advocaten in strijd met deze gedragsregel handelen lijkt door hen zelf te worden erkend, zie rechtsoverweging 4.3: *‘(.....) Gevraagd waarom verweerder in strijd met – naar eigen zeggen – de ‘erecode’ toch over een collega praat antwoordt verweerder: ‘dat doen wij omdat wij dat heel belangrijk vinden, omdat wij niet willen dat het gewoon wordt om je beroepsgeheim te schenden omdat je toevallig een fittie uit het verleden met iemand hebt.’*

8. Uit de voorzittersbeslissing wordt niet duidelijk in hoeverre deze ‘harde’ uitlatingen als grievend en kwetsend kunnen en moeten worden geduid en of deze uitlatingen, in dit specifieke geval, nu wel of niet achterwege hadden moeten blijven. Kortom, was er sprake van (een schending van de gedragsregel) onderlinge welwillendheid? Of is het geoorloofd, indien er een goede (contextuele) reden is of als er sprake is van een mening, om zich hard uit te laten over een collega?

9. Wat er ook verder van zij, de klacht is kennelijk ongegrond verklaard. En dat lijkt mij geheel terecht.

Mr. N.A. de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van Tijdschrift Tucht recht.

1 Over dat interview zijn verschillende klachten tegen klager ingediend. Ik verwijs kortheidshalve naar het persbericht hierover: <https://raadvandiscipline.nl/geen-categorie/persbericht-27-december-2021/>. In eerste aanleg is klager in die klachtzaken geschrapt. Bij het ter perse gaan van deze annotatie was de beroepstermijn in die zaken nog niet voorbij.

2 Zie bijv. HvD 30 augustus 2019, ECLI:NL:TAHVd:2019:125.

7

Over uitlatingen in een talkshow en het tuchtrecht II

Raad van discipline Amsterdam
8 november 2021, 21-797/A/A,
ECLI:NL:TADRAMS:2021:249
(mr. M.V. Ulrici)
Noot Mr. N.A. de Leon-van den Berg

Advocatentuchtrecht. Onderlinge welwillendheid. Vertrouwen in advocatuur.

[Art. 46 Advocatenwet; Gedragsregel 24]

Klachten (gelijkluidend) tegen twee advocaten die in een televisieprogramma als strafrechtdeskundigen hun mening geven over de handelwijze van de klager als (voormalig) advocaat van een kroongetuige. Beklaagden zouden zich denigrerend en minachtend hebben uitgelaten over klager. De voorzitter van de Raad van discipline beslist dat de klachten kennelijk ongegrond worden verklaard.

klager
over:
verweerder

Raad:

De plaatsvervangend voorzitter van de raad van discipline (hierna ook: de voorzitter) heeft kennisgenomen van de brief van de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Amsterdam (hierna: de deken Amsterdam) van 29 september 2021 met kenmerk 1235371/EJH/RAB, digitaal door de raad ontvangen op dezelfde datum, en van de op de inventarislijst genoemde bijlagen 1 tot en met 5. Ook heeft de voorzitter kennisgenomen van de uitzending van het televisieprogramma *Beau* van 6 juli 2020, die verweerder heeft nagezonden.

1. Feiten

Voor de beoordeling van de klacht gaat de voorzitter, gelet op het klachtdossier, uit van de volgende feiten.

1.1 Klager is een voormalig advocaat.

1.2 Op 6 juli 2020 was verweerder samen met mr. P te gast in het televisieprogramma *Beau*. Zij waren uitgenodigd naar aanleiding van een publicatie in het AD van 3 juli 2020 waarin klager een toelichting heeft gegeven op zijn bijstand aan de kroongetuige in het Marengo-proces.

1.3 Op 14 augustus 2020 heeft klager bij de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Overijssel een klacht ingediend over verweerder. Op 30 juli 2020 had klager bij de deken Amsterdam al een klacht ingediend over mr. P. Na overleg met en instemming van alle betrokkenen is besloten dat de deken Amsterdam het onderzoek verricht naar beide klachten. In de klachtzaak tegen mr. P (zaaknummer 21-798/A/A) wordt eveneens vandaag uitspraak gedaan.

2. Klacht

2.1 De klacht houdt, kort en zakelijk weergegeven, in dat verweerder tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet door zich in de uitzending van het televisieprogramma *Beau* van 6 juli 2020 denigrerend en minachtend over klager uit te laten. Verweerder heeft daarmee in strijd gehandeld met gedragsregel 24.

3. Verweer

3.1 Verweerder heeft tegen de klacht verweer gevoerd. De voorzitter zal hierna, waar nodig, op het verweer ingaan.

4. Beoordeling

4.1 De voorzitter stelt voorop dat het in de artikelen 46 en volgende van de Advocatenwet geregelde tuchtrecht betrekking heeft op het handelen en nalaten van advocaten als zodanig en een behoorlijke beroepsuitoefening beoogt te waarborgen. Maar ook wanneer een advocaat optreedt in een andere hoedanigheid dan die van advocaat – zoals hier: in privéhoedanigheid –, blijft voor de advocaat het advocatentuchtrecht gelden. Indien de advocaat zich bij de vervulling van die andere functie zodanig gedraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad, zal in het algemeen sprake zijn van handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt waarvan de advocaat een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Privégedragingen van een advocaat zijn alleen dan tuchtrechtelijk van belang indien er voldoende aanknopingspunten zijn c.q. verwevenheid is met de praktijkuitoe-

fening om de daarvoor geldende maatstaven te laten gelden, dan wel de gedraging voor een advocaat in het licht van zijn beroepsuitoefening absoluut ongeoorloofd moet worden geacht.

4.2 De klacht ziet op uitlatingen die verweerder in het televisieprogramma *Beau* over klager heeft gedaan. Verweerder heeft aan dat televisieprogramma deelgenomen als deskundige op het gebied van het strafrecht. Naar het oordeel van de voorzitter zijn er voldoende aanknopingspunten en is sprake van dusdanige verwevenheid met de praktijkuitoefening van verweerder om de verweten gedragingen te toetsen aan het tuchtrecht voor advocaten en dus aan de maatstaven genoemd in artikel 46 Advocatenwet.

4.3 De uitlatingen van verweerder waarop klager zijn klacht heeft gebaseerd zijn de volgende:

– ‘de anonieme advocaat [waarmee klager wordt bedoeld, vzt.] heeft het proces beschadigd en volstrekt onprofessioneel en ontzettend naïef gehandeld’;

– over het contact tussen klager en John van den Heuvel heeft verweerder gezegd: ‘Dat is gewoon zo onprofessioneel en levensgevaarlijk. Het gaat over een proces waar geloof ik 15 liquidaties in betrokken zijn, waarbij de broer van de kroongetuige is vermoord, waarbij de advocaat van de kroongetuige is vermoord en dan ga jij een beetje zomaar tegen een journalist roepen “Peter R. de Vries gaat het doen.”’

– Gevraagd waarom verweerder in strijd met – naar eigen zeggen – de ‘erecode’ toch over een collega praat antwoordt verweerder: ‘dat doen wij omdat wij dat heel belangrijk vinden, omdat wij niet willen dat het gewoon wordt om je beroepsgeheim te schenden omdat je toevallig een fittie uit het verleden met iemand hebt.’

4.4 Anders dan klager is de voorzitter van oordeel dat verweerder met zijn uitlatingen het vertrouwen in de advocatuur niet heeft geschaad. De gewraakte uitlatingen zijn weliswaar hard, maar gelet op de context waarin de uitlatingen zijn gedaan – klager heeft in een artikel in het AD uitgebreid gesproken over zijn bijstand aan de kroongetuige in het Marengo-proces en daarover was verweerder gevraagd zijn mening te geven – heeft verweerder niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. De voorzitter neemt hierbij in aanmerking dat niet is gebleken dat verweerder feiten heeft geponeerd waarvan hij wist of had moeten weten dat die onjuist waren. Dat verweerder in de uitzending van *Beau* heeft gezegd dat klager moet

worden geschrapt en daarna in de gevangenis moet worden geworpen, zoals klager stelt, is niet gebleken. De klacht is dan ook kennelijk ongegrond.

5. Beslissing

De voorzitter verklaart:

de klacht, met toepassing van artikel 46j Advocatenwet, kennelijk ongegrond.

NOOT

Zie de annotatie onder «T_T» 2022/06 (ECLI:NL:TADRAMS:2021:248)

Mr. N.A. de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van Tijdschrift Tuchtrect.

8

Het verrekenen van derdengelden, hoe zat het ook alweer?

Raad van discipline 's-Gravenhage
15 november 2021, 21-370/DH/RO,
ECLI:NL:TADRSGR:2021:204
(mr. S.M. Krans, mr. L.P.M. Eenens, mr. P. Rijpstra, mr. M.F. Laning, mr. M.P. de Klerk)
Noot Mr. N.A. de Leon-van den Berg

Advocatentuchtrect. Verrekenen derdengelden. Opdrachtbevestiging. Schrapping.

[Art. 46, art. 48 lid 9 Advocatenwet; art. 6.19 Voda]

Deze zaak gaat over een klacht tegen de eigen advocaat van een uiterst kwetsbare cliënt. Cliënt/klager klaagt over de verrekening van derdengelden met eigen declaraties door de advocaat, terwijl klager tegen deze verrekening bezwaar heeft gemaakt. De tuchtrechter ontwaart, gelet op eerdere tuchtrechtelijke antecedenten, een patroon in verweerders handelen. Verweerder werkt bovendien niet of nauwelijks mee aan het dekenonderzoek. Schrapping.